

Årsplan 2020-2021

Innledning

Innledningen skrives etter styrets diskusjon.

Forslag til disposisjon av innledningen:

- Årsplanen som styringsdokument
 - o *Forsøksvis tekst:*

Fakultetets årsplan skal uttrykke styrets overordnede prioriteringer på områder der det er viktig at fakultetets resultater forbedres. Flere av disse områdene er definert av Universitetsstyret i [UiOs felles årsplan](#), og fakultetets årsplan inngår som styringsdokument i virksomhetsstyringen ved UiO. Årsplanene skal sikre at ambisjonene i UiO og HF's strategiplan oppnås.
 - Inneholder større satsninger fra fakultetsledelsen
 - Tydeliggjøre hva som er nytt.
 - Omtale noen som ikke er i årsplanen men som er viktige
 - Humaniorastrategi
- Årsplanen, økonomi og virksomhetsstyring
 - o Fakultetets økonomiske situasjon
 - o Et sentralt mål at vi får økonomisk orden å styre etter. Inn i innledningen. Økonomi og virksomhetsstyring for å ha kontroll og handlingsrom.
 - o Kostnader knyttet til enkelte tiltak.
- *Forsøksvis tekst:*

De økonomiske prognosene for fakultetet de kommende årene er alvorlige. Det er et sentralt mål for fakultetsledelsen at økonomi- og virksomhetsstyringen skal fungere godt slik at fakultetet og instituttene har kontroll over økonomien og handlingsrom. Budsjettavsetningen til årsplanstiltak må som følge av den økonomiske situasjonen vurderes nøye. Det er viktig at ressurser brukes til tiltak som på sikt kan bedre den økonomiske situasjonen.

Fremragende utdanning og læringsmiljø

Tiltakene i dette kapittelet av UiOs årsplan er rettet mot å bedre studiekvalitet, styrke studentenes læringsutbytte, øke gjennomføringen, videreutvikle det digitale læringsmiljøet, og øke utdanningenes forskningsnærhet og arbeidslivsrelevans.

Dette er tiltak som svarer godt på HFs utfordringer. Det er lagt ned mye arbeid ved fakultetet på disse feltene, som kan bygges videre på.

HF's tiltak 1: Læringsmiljø og førsteårsopplevelsen

HF har jobbet i flere år med mottak av nye studenter, og i de siste årene med fokus på faglig og sosial integrering. Dette arbeidet vil vi videreføre og utvide til å gjelde hele første studieår. En satsing på førsteårsstudentene er i realiteten en satsing på hele studieløpet, fordi det danner et godt grunnlag for sosial og faglig tilhørighet. I denne perioden vil fakultetet og instituttene derfor prioritere førsteårsstudentene:

- Instituttene skal integrere førsteårsstudenter i sine fagmiljøer, både gjennom arrangementer i mottaksuken, og gjennom faglig-sosiale møteplasser i det første studieåret.
- Fakultetet skal sørge for at studiestartsuken tilbyr flere aktiviteter som ikke involverer alkohol, og som gir studentene redskaper til å mestre overgangen fra videregående stoler til universitetsstudier.
- Fakultetet skal utrede muligheten for en HF-satsing på førsteårsopplevelsen, inspirert av MNs Forvei, men tilpasset HF's allerede gode arbeid, struktur og fakultetets økonomi.

Forventede resultater 2020

- Førsteårsopplevelsen skal være mer faglig forankret og tilpasset en mer mangfoldig studentgruppe.

Forventede resultater 2022

- Det skal være tydelig hva som kjennetegner førsteårsopplevelsen på HF.
- Førsteåret gir studentene et godt faglig og sosialt grunnlag for å gjennomføre studiet, og flere studenter fortsetter fra første til andre studieår.

HF's tiltak 2: Samfunns- og arbeidsrelevans

Fakultetets undervisning skal fremme læring, oppleves relevant og gjøre våre kandidater attraktive for arbeidslivet. Våre kandidater må kunne sette ord på hva de kan, og hva slags ferdigheter de har opparbeidet seg. Fakultetet må jobbe tett med aktører i kultur- og samfunnsliv, samt ha en dialog med aktuelle arbeidsgivere, både for å synliggjøre humanioras relevans og for å få innspill til videreutvikling av våre studietilbud. Lektorprogrammet er et viktig område der HF bidrar med å utdanne lærere til videregående skole. HF's kontaktflate mot skolen må synliggjøres og forsterkes.

- Fakultetet skal jobbe for økt bevissthet omkring arbeidsrelevans av humanorafagene, både blant ansatte og studenter. Dette gjøres i bl.a. i samarbeid med HF's alumnier, Karrieresenteret, og med arbeidslivet.

- Fakultetet skal invitere relevante samfunnsaktører og arbeidsgivere til en halvdagskonferanse der studietilbudet på HF diskuteres med utgangspunkt i erfaringer med overgang studer/arbeidsliv.
- Instituttene skal gjennom å inkludere alumni i undervisningen synliggjøre broen fra studiene til arbeidslivet, og bringe praksisnære perspektiver inn i undervisningen. Alle studieprogram skal aktivt bruke alumni i undervisningen, for eksempel gjennom gjesteforelesninger, ekskusjoner eller i utviklingen av studietilbudene.
- Instituttene skal gå gjennom sine studietilbud for å se om faglig innhold, undervisningsmetoder eller læringskrav i ett eller flere emner i studieløpet kan videreutvikles for å sikre at studentene tilegner seg arbeidsrelevante ferdigheter. I denne prosessen skal studentmedvirkning være sentralt.
- Instituttene som deltar Lektorprogrammet (LEP) skal bidra til å løfte statusen til LEP i fagmiljøene, for eksempel gjennom å holde seminarer eller på annen måte skape engasjement for lektorutdanningen.
- Fakultetet må bedre utnytte LINKs ressurser, og sørge for en mer effektiv og målrettet organisering av timene fakultetet har til rådighet.
- Instituttene må legge til rette for møteplasser der undervisere kan snakke om egen undervisning, for å få konkrete råd og innspill, nye ideer eller dele av egne gode erfaringer.

Forventede resultater fra 2023

- HFs kandidater kommer raskere ut i arbeidslivet etter endt grad, de skal få mer relevante jobber, og HFs samfunnskontrakt er revitalisert og fornyet.

HF's tiltak 3: Arbeidstidsregnskap og ressursplanlegging

Arbeidstidsregnskapet er verktøyet vårt for å styre den viktigste undervisningsressursen vi har: lærernes tid. Fakultetet vil se på mulighetene for å i større grad bruke dette regnskapet som en ressursplanlegger. Dette innebærer en utredning av muligheter for revisjon av både arbeidstidsregnskapet og ressursplanleggingsverktøyet.

- Det iverksettes en prosess høsten 2019 som skal kartlegge behovet for revisjon av arbeidstidsregnskapet. I løpet av våren 2020 vil det avklares i hvilken grad det er behov for revisjon av eksisterende arbeidstidsregnskap, og hvordan en eventuell videre prosess skal legges opp.
- I en parallell prosess skal fakultetet evaluere ressursplanleggingsverktøyene som brukes idag (Workplan etc.). Målet er at det skal benyttes et omforent planleggingsverktøy på instituttene.

Forventede resultater fra 2023

- HF's viktigste undervisningsressurs forvaltes mer strategisk og er mer tilpasset strategiske mål om nye undervisningsformer, arbeidsrelevans, tverrfaglighet og samarbeid om undervisning.

Grensesprengende forskning

HF's fagmiljøer utmerker seg med høy forskningskvalitet. Kvaliteten vises i eksterne evalueringer som Forskningsrådets HUMEVAL, Shanghai evalueringen og QS World University Ranking. Kvaliteten viser seg i publisering, og den viser seg i stort tilslag på ekstern finansiering, både fra Forskningsrådet og fra EU.

Både instituttene og fakultetet må arbeide for å bevare det fremragende forskningsmiljøet. Det meste av dette arbeidet (veiledning, fagfelleevalueringer, forskergrupper, forskningstermin, driftsmidler og forskningsstøtte) vil ikke vises i en årsplan. Fakultetet vil også arbeide for en god forskningskultur på tvers av instituttgrensene, slik at den samlede forskningsstyrken synliggjøres bedre.

HF skal i 2020 ha et særlig fokus på postdoktorene og hvordan de bedre kan integreres i forskningsmiljøene.

HF's eksterne finansiering er viktig for utviklingen av fakultetet. Satsingen på EU har gitt god uttelling med Marie Skłodowska Curie Actions, ERC-grants og partnerskap i tematiske program. Denne satsingen fortsetter. Samtidig har fakultetet som mål å øke deltakelsen i nasjonale forskningsprogram rettet mot samfunnsutfordringer. Forskningsmiljøer som når opp i den nasjonale konkurransen vil bli oppfordret til å søke tematiske program i EU. HF arbeider også for at fakultetet skal få sitt fjerde Senter for fremragende forskning.

HF's tiltak 4: Tematiske programmer og utfordringsdrevet forskning

Fakultetets fagmiljøer skal øke deltakelsen i tematiske programmer. Det vil kreve prioritering av søknadsarbeidet og en tverrfaglig tilnærming til å besvare de utfordringene programmene skal bidra til å løse.

- Instituttene skal bidra til å identifisere og motivere søkermiljøer, og til å støtte og utvikle søknader.
- Fakultetet skal i samarbeid med instituttene ha tiltak som bidrar til å identifisere relevante programmer og utlysninger, og relevante samarbeidsmiljøer på og utenfor HF.
- Fakultetet skal ta initiativ til arrangementer som fremmer tverrfakultært søknadssamarbeid mellom forskningsmiljøer.

Forventede resultater 2020

- Fakultetet har et betydelig antall søknader til tematiske programmer.

Forventete resultater 2021

- Fakultetet har hatt en betydelig økning i den samlede tildeling fra Forskningsrådet.
- Fakultetet har vært partner i flere søknader til tematiske utlysninger under EUs rammeprogram.

HF's tiltak 5: Forskningsaktivitet

Fakultetet ønsker å skape en åpen forsknings- og publiseringkultur med åpne og inkluderende forskningsaktiviteter på tvers av fag- og instituttgrenser. Fakultetet vil

oppfordre og gi økonomisk støtte til postdoktorer som vil arrangere fagseminar. Fakultetet vil prøve ut åpne arrangementer med felles presentasjoner av nyansatte.

Forventede resultater 2020

- Det er arrangert 3 postdoktordrevne fagseminarer.
- Fakultetet har arrangert to åpne presentasjoner av nyansatte i vitenskapelige stillinger.

HFs tiltak 6: Forskningsetikk

Fakultetet skal sikre at alle våre forskere, ph.d.-kandidater og studenter utviser god forskningspraksis og at lov om forskningsetikk er kjent og blir fulgt. Dette skal skje gjennom kompetanseutvikling, informasjon og etablering av gode rutiner på instituttene.

- Fakultetet vil koordinere arbeid med kartlegging av utfordringer og opplæringsbehov, og følge opp et initiativ for å etablere et sentralt e-læringsverktøy for alle forskere ved UiO.
- Instituttene skal integrere forskningsetikk i undervisning og veiledning.

Forventede resultater 2020

- Det er etablert ordninger for relevant opplæring i forskningsetikk for forskere og studenter ved fakultetet. Det er etablert gode rutiner for plagiatskontroll av doktoravhandlinger.

Forventede resultater 2021

- Forskningsetikklovens krav om opplæring i forskningsetikk skal være implementert.

HFs tiltak 7: Evaluering av ph.d.-programmet

Fakultetet og instituttene jobber løpende med å utvikle forskerutdanningstilbudet og bedre oppfølgingen av kandidatene. For å sikre et godt grunnlag for det videre arbeidet skal ph.d.-programmet evalueres.

- Fakultetets ph.d.-utvalg skal utforme en grundig evaluering som skal gjennomføres av fakultetssekretariatet i samarbeid med instituttene. Det vil bli opprettet et panel med eksterne medlemmer for å bistå fakultetet med evalueringen.
- Resultatene fra evalueringen skal følges opp med nødvendige tiltak og endringer.

Forventede resultater 2020

- Evalueringen av fakultetets ph.d.-program er gjennomført.

Forventede resultater 2021

- En plan for oppfølging av evalueringen er etablert og prioriterte tiltak er påbegynt.

Ta kunnskap i bruk

I innledningen til UiOs årsplan 2020-21 står det at det skal legges til rette for at forskning tas i bruk i dialog med samfunns- og arbeidsliv, og at en kultur for samarbeid med forvaltning, næringsliv og samfunnet i stort skal videreutvikles.

Det er et mål i HF's strategi 2020 at fakultetet prioriterer mer langsiktig og institusjonelt forankret samarbeid med andre aktører i samfunns- og arbeidsliv. HF har fortsatt behov for å jobbe mer systematisk og langsiktig med samfunnskontakt. Samtidig må vi videreutvikle det gode faglige formidlingsarbeidet som foregår i fagmiljøene.

HF er opptatt av å bygge gode relasjoner til sine omgivelser, og sentrale målgrupper er politikere og myndigheter, elever i videregående skole og deres foreldre, og potensielle arbeidsgivere for våre ferdige kandidater.

Det er økt konkurranse om studenter i Oslo-regionen og nye aktører i sektoren utfordrer noen av våre fagmiljøer ved å tilby mer arbeidslivsrettede studier, samtidig som UiO/HF's status som Norges eldste og best rangerte universitet ikke gjenspeiles i omdømmeanalyser. Dette er blant de største utfordringene på samfunnskontaktfeltet i denne perioden.

HF's brede fagportefølje tilsier av ressurs hensyn at det fagnære arbeidet bør ha et felles element slik at det gir mulighet til å dele erfaringer og sammenligne resultater. Likevel er det en utfordring at flere institutter ønsker mer fagnær bistand til kommunikasjonsarbeid, og ønsker systematisk arbeid med samfunnskontakt på fagnivå.

Det er altså behov for en større diskusjon om bruk av ressurser, og hvordan vi best kan jobbe strategisk med samfunnskontakt på en måte som er tjenlig både på fag- og instituttnivå, og på fakultetsnivå.

Prioritering av tiltak i årsplanen vil avhenge av denne diskusjonen og vi lar derfor dette stå åpent og inviterer styret til å komme med innspill.

En helhetlig personalpolitikk

UiOs årsplanstiltak i dette kapitlet er rettet mot å redusere andel midlertidig ansatte og å styrke arbeidet for å hindre trakassering.

Hovedfokuset for HF nå er gjennomføring av ARK, mangfold, bedre integrering av internasjonale ansatte og karriereutvikling for forskere i tidlig karrierefase.

HF's tiltak 9: Mangfold, arbeidsmiljø og arbeidet mot trakassering

Fakultetet har jobbet målbevisst med arbeidsmiljøtiltak i mange år, og det har jevnlig vært holdt lederopplæring om temaet mobbing og trakassering. Høsten 2019 ble det gjennomført lederteamsamling med tema risikovurdering og forslag til lokale forbyggende tiltak mot trakassering. Fakultetet gjennomfører også jevnlig arbeidsmiljø og klimaundersøkelser (ARK) og følger opp funn fra disse. Ny handlingsplan for likestilling og mangfold ble vedtatt av fakultetsstyret høsten 2019.

- Fakultetet og instituttene skal følge opp utvalgte punkter fra handlingsplanen for likestilling og mangfold.
- Arbeid med rekruttering av nye studenter med fokus på mangfold

Forventede resultater 2020

- ARK er gjennomført på fakultetet.
- Funn fra ARK følges opp av enhetene med konkrete tiltak.

Forventede resultater 2021

- Tiltakene etter ARK er fulgt opp.
- Mer bevissthet rundt mangfold blant studenter og ansatte

HF's tiltak 10: Mottak og integrering av internasjonalt nyansatte

Fakultetet nedsatte i 2019 en arbeidsgruppe for å identifisere hvilke utfordringer fakultetet står overfor i forbindelse med økende grad av internasjonal rekruttering, og foreslå tiltak for å møte disse. Mangfold er en ressurs som i dag ikke blir godt nok utnyttet, og gruppen skal se på hvordan fakultetet bedre kan nyttiggjøre seg av de erfaringer og den kompetansen vi rekrutterer fra utlandet.

Forventede resultater 2020

- To tilpassede norskkurs er gjennomført som pilot på fakultetet
- Arbeidsgruppen har foreslått konkrete tiltak innenfor områdene språk, kultur, organisasjon og sosialt samvær.
- Felles språkpolicy som gjelder språkkrav og tilrettelegging for språkopplæring er vedtatt av fakultetsstyret.

HF's tiltak 11: Karriereutvikling for forskere i tidlig karrierfase

Behovet for støtte til karriereutvikling er blitt tydeligere i takt med et økende antall forskere i midlertidige stillinger og skjerpet konkurranse om faste stillinger i akademia. En høy andel forskere må finne relevant anvendelse for sine kvalifikasjoner utenfor universitetene. Samtidig har kunnskapsamfunnets behov forsterket universitetets rolle som leverandør av toppkompetanse og innovasjonskapasitet til hele samfunnet.

En stor andel av våre ph.d.-kandidater skal ikke videre til en vitenskapelig stilling ved universitet eller høyskole, enten fordi de ikke ønsker det eller fordi det ikke er slike stillinger til alle. Videre karriere både i og utenfor akademia krever bevisste valg, veiledning og kunnskap. Forskerutdanningstilbudet skal inkludere aktiviteter som gjør dem bedre i stand til å møte overgangen til arbeidslivet etter ph.d.-graden, enten det er en fortsatt karriere innenfor akademia eller utenfor.

Fakultetet skal følge opp anbefalinger i rapporten fra UiOs arbeidsgruppe Karrierestøtte til forsker i tidlige karrierfaser.

Forventede resultater 2020

- Fakultet har utviklet tiltak som skal gi ph.d.-kandidaten et godt grunnlag for karriereutvikling.
- Fakultetet har utviklet et karriereprogram for postdoktorer og forskere i tidlig karrierfase. I utviklingsfasen inngår et pilotprosjekt med gruppecoaching for en utvalgt gruppe postdoktorer.
- Alle postdoktorer har en karriereplan.

Forventede resultater 2021

- Karriereutviklingstiltak for ph.d.-kandidater er gjennomført.
- Første del av karriereprogram for postdoktorer er gjennomført

Reduksjon av midlertidighet

Fakultetet har jobbet lenge med å få ned antallet midlertidige tilsetninger og antallet midlertidig ansatte går nedover. I 2019 innførte fakultetet et krav om at alle enheter skal ha laget undervisningsplaner for fagfelt med mer fem FVA eller flere som er dimensjonert slik at lærerstaben kan dekke undervisningen selv om noen har permisjoner/frikjøp.

Forventede resultater 2021

- Andelen midlertidige i UiOs årsverkskubene (unntatt rekrutterings og utdanningsstillinger) vil være redusert med 10% fra 2017.

Virksomhetsovergripende tiltak

UiO skal forvalte sine samlede ressurser effektivt, og på en måte som understøtter kjerneaktiviteten. Det arbeides for å skape en enklere hverdag og et godt arbeids- og læringsmiljø for studenter og ansatte. Videreutvikling av campus og realisering av kunnskapshovedstaden Oslo er sentralt for å sikre at områdene rundt oss utvikles på en måte som underbygger UiOs strategiske målsetninger, og som gjør det enklere å ta kunnskapen fra universitetet i bruk i samfunnet. UiO vil også prioritere å tilrettelegge for en god institusjonell oppfølging av regjeringens humanioramelding. For organisasjonen som helhet er det definert sentrale virksomhetsovergripende tiltak. Gjennomføring av tiltakene skal skje i samarbeid mellom alle nivåene i organisasjonen.

For HFes del planlegger fakultetsledelsen konkrete oppfølgingstiltak under to av de virksomhetsovergripende tiltakene.

HFes tiltak 12: Digital humaniora

Fakultetet skal i planperioden vedta en offensiv og framtidsrettet strategi for digital humaniora (DH). Den skal angi retning for arbeidet videre og gi klare prioriteringer for innsatsen på dette feltet.

Bruken av digital teknologi og digital metodikk blir stadig viktigere i humaniora, og HFes strategi vil ha et metodefokus. Metodisk innovasjon vil altså være viktigere enn utvikling av nytt innhold i form av databaser el.lign. Strategien må også avklare ansvarsforhold og arbeidsdeling mellom HF og sentrale lokale og nasjonale samarbeidspartnere innenfor DH, særlig UB og NB.

Høsten 2019 vil fakultetsledelsen kartlegge eksisterende lokale miljøer som arbeider med digital humaniora i vid forstand, samt innhente erfaringer fra de nordiske universitetene som har satset sterkest på DH det siste tiåret.

Forventede resultater 2020

- Våren 2020 vil fakultetet oppnevne en arbeidsgruppe som skal utarbeide forslag til strategi som skal vedtas av FS i september.

Forventede resultater 2021

- Tiltak i årsplan 2021-2023 som følger opp strategien er gjennomført.

HF's tiltak 13: Innsats for Senter for fremragende forskning (SFF) og Senter for fremragende utdanning (SFU)

Fakultetet har lyktes godt i de tre foregående rundene med SFF-utlysninger. Fakultetet har som mål å alltid ha flere søknader med til runde to, med minst én innvilget søknad. Instituttene og fakultetet skal støtte utvalgte miljøer som skal utarbeide søknader til neste utlysning av Senter for fremragende forskning (SFF). Fakultetet vil også bruke erfaringer fra søknadsprosessene i SFU og andre tiltak til studiesiden.

Forventede resultater 2020

- Flere konkurransedyktige søknadsinitiativ skal ha fått støtte for å utarbeide søknader til SFF-utlysning.

Forventede resultater 2022

- Minst én innvilget SFF-søknad og én innvilget SFU-søknad

HF's tiltak 14: Grønt HF

UiO skal møte de globale, nasjonale og lokale miljø- og klimautfordringene gjennom forskning og utdanninger med miljø- og klimarelevans og ved bærekraftig drift av universitetet. UiOs årsplanstiltak rettes mot å redusere institusjonens klimagassavtrykk. Innen utgangen av 2020 skal det foreligge en helhetlig miljø- og klimastrategi for forskning, utdanning, drift og formidling.

HF ønsker å forberede organisasjonen på det vi kan regne med at vil komme i denne strategien. IKOS har allerede tatt grønne grep som de andre instituttene kan vurdere å følge.

Forventede resultater 2020

- UiOs klimaregnskap leveres på fakultetsnivå for å forenkle oppfølgingen.
- Videokonferanser skal være den foretrukne møteform for møter der samarbeid allerede er i gang.
 - UiO har et [bredt spekter av verktøy](#) for videokonferanser.
 - HF vil tilby opplæring etter forepørsel.
- Kostnader til møteservering reduseres med 5 % og forut for hver bestilling skal en vurdering av behov med tanke på klimakostnader skje.
- HF har redusert antall personlige IT-enheter til i hovedregel 1 per ansatt og redusere bruk av kontorskrivere.

Forventede resultater 2021

- Reisekostnadene på fakultetet skal reduseres med 5 % der hoveddelen skal gjenspeile en reduksjon i antall flyreiser.
 - Instituttene skal innføre forhåndsgodkjenning av reiser der klimavurderinger inngår som del av godkjenningsgrunnlaget.
 - Både ved utreise og ved invitasjoner til gjester skal man forsøke å legge flere aktiviteter til oppholdet for slik å redusere antall reiser.
- HF skal ha konkretisert ytterligere tiltak som oppfølging av UiOs miljø- og klimastrategi.
- Bærekraftsperspektiver i undervisning:
 - Studiedekanen og undervisningsledernetverket skal våren 2020 utvikle en modell for å integrere bærekraftsperspektiver i undervisningen.

- Minstekrav: målet er at alle BA-studieprogram innen 2022 skal ha minst ett bærekraftsprosjekt som en del av studietilbudet med mindre tunge faglige grunner gjør det irrelevant.
- Forskningsinfrastruktur deles i større grad.